

Els seus ulls

—Fumes massa Miro de reüll la Marian tot just els seus llavis s'han clos, vermells i tous, després de retreure'm altre cop el vici d'encendre, un rere l'altre, tants cigarrets com em ve de gust d'empassar-me. No dic res i ella insisteix en el mateix to de veu.

—Fumes massa i no te'n pots estar, oi?

La Marian està preciosa quan adopta aquest posat censorador, com d'institutori severa i insubornable. Els seus ulls se'm mostren més grossos i més rodons que mai, amb el blanc que creix i creix tot al voltant de les ninetes color cafè, que s'han ficat per sempre dins meu.

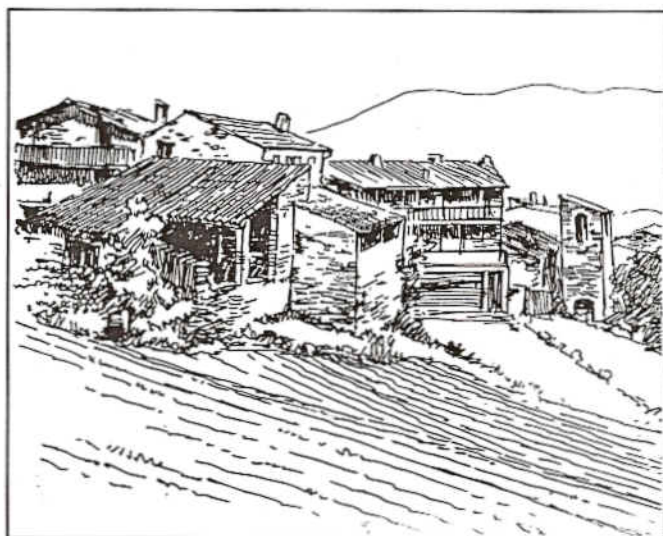
Per uns instants, tots dos tornem a mirar més enllà del parabrises com la cua de cotxes es mou, lentament, cap a la duana.

—Algo que declarar?

Li dic que no i obro el maier, aparentment buit. Els seus cabells, recollits en una trena breu, s'endevinen d'un ros palla sota la gorra de servei. Els seus ulls, blavíssims, es troben amb la meua mirada i se'm fiquen endins. Quatre ulls ja, i els meus. I el tabac, que m'emboira i em distreu de la feina.

He de deixar de fumar.

Isidre Domenjó

Jaç d'hivern

Jordi Dalmau i Ausàs

Abans d'arribar al Ges, un trencall a mà dreta convidava a endinsar-se per una pineda espessa. El camí és ple de còrrecs i s'enfila fins a trobar la penya. Des d'allí, la Bastida d'Hortons

queda a l'altre costat de vall, com una esquena d'ase, ajaguda sobre el serrat. La roca fa el camí pedregós, aspre, i el pendent l'enfonsa fins al cap d'uns erms. A mig pendent dels

Foguera d'esvàstiques

*(Que sempre hi hagi, en cada guerra,
un grup d'homes i dones que s'hi oposin.)*

*Un brunzit en la nit
em refresca l'ànima.
Sento un clamor de fondes veus
que memoren, amb el semblant mil·lenari,
el triomf del coratge
sobre la força brutal de les armes.*

*(Les armes són efímeres,
però la guerra perdura.)
Al meu poble, tota la gent esdevingué cendra.
Cendra d'homes i dones que avui el vent escampa
damunt la pàl·lida terra.*

*Perquè les flors
hi creixin com el rovell als fusells.*

Joan Graell i Piqué

conreus oblidats, s'alça un casolot que no s'acaba s'en-sorrar.

Els esbarzers cobreixen el trull de la casa i a l'era hi creix un saüquer. Les grípies del bestiar s'estan buides sota el paller i el forn de la casa fa molts anys que no cou cap pa rodó. Els vixells que guardaven el vi estan ressecs i polsosos, amb les dogues asclades. La façana s'escrotona i les parets s'esquerden de dalt a baix, com arrugues profundes que solquen un rostre revellit. Les ventades han remogut la teulada i n'han aixecat algunes teules. La màquina de girar l'herba, a sol i serena, es rovella sense pietat. Les gavarneres han envaït la gleba del prat i un om centenari foradat pels picots sobreviu a la malaltia que els extermina. A l'estiu, la seva capçada immensa ombreja el torrent i un tros de l'era.

Als taulons mig desclavats del paller hi queden garbells de palla seca de l'última sega. Són manats d'herba d'anys passats que mai no coneixeran la mossada dels ramats i on l'hoste nocturn de la casa s'hi ha fet el jaç, entre cordills podrits i espigues velles. Els dies de neu, quan la castanyeda dels voltants s'aquieta i els núvols grassos esborren valls i boscos, un gamarús s'ajoca al racó més fosc del paller. La nevada ho cobreix tot amb un silenci blanc que allargassa el pas de les hores hivernals. Quan es fa de nit, surt del paller, s'envola cap als boscos dels voltants i no torna fins que la claror del nou dia esquinça tímidament la fosca de la nit. No diu res, s'ajoca endormiscat i deixa passar les hores. Sol, callat, pacient.